

Це потребує дуже точного хронологічного датування археологічних об'єктів. На жаль, це не завжди можливо. Тому на сьогодні поширені в археологічній літературі терміни на кшталт “печенізькі поховання”, “мадярські поховання”, “половецькі поховання” тощо не завжди можуть бути коректними. Водночас узагалі може ігноруватись таке питання, як визначення родової або племінної належності поховань кочівників Середньовіччя.

Здавалось би, для вирішення порушених питань можна широко залучити етнографічні відомості про кочівників Євразії та інших регіонів світу. Проте докладна наукова фіксація поховальних традицій кочівників Старого світу розпочалась лише в XIX ст., коли ідеологія цих номадів зазнала значного впливу таких світових релігій, як іслам, буддизм та християнство. Однак до XX ст. у степах Центральної Азії та Південного Сибіру зберігались окремі групи номадів, поховальні традиції яких не зазнали впливу світових релігій. Насамперед ідеться про частину тувинців, хакасів, алтайців, шорців та ін. Проте етнографи, описуючи поховальні традиції цих народів, практично не надали інформації про кореляцію таких понять, як похоронна церемонія і родоплемінна структура цих кочових і напівкочових соціумів. Можливо, у майбутньому дослідникам пощастить знайти таку інформацію етнографічного характеру в архівах.

УДК 141

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-3>

Бурдуланюк Х. Б.

ORCID: 0009-0003-2696-7201

магістр

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ЕДО ЯК ПЕРІОД ВЕЛИКИХ ЗМІН У СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ ЯПОНІЇ

Ключові слова: період Едо, Токугава Іеясу, шьогунат Токугави, Середньовіччя.

Зараз Японія є однією з найцікавіших країн для мандрівників з усього світу. Дивовижна культура захоплює, традиції вражають, а багаторічна історія нікого не може залишити байдужим.

Серед усіх історичних періодів цієї країни епоха Едо, яка почалася зі встановлення шьогунату Токугави в 1603 році, мала надзвичайний вплив на сприйняття Країни Вранішнього Сонця за кордоном.

Варто зауважити, що Токугава Ієясу був однією із трьох найважливіших постатей, які об'єднали Японію, разом з такими відомими шьогунами, як Ода Нобунага та Тойотомі Хідейоші [3].

Завдяки мудрій політиці, терпінню та хитрощам Токугаві вдається не тільки встановити своє правління, а й забезпечити мир після періоду воєн (Сенгоку джідай, 戦国時代) на декілька століть, аж до війни Бошін (戊辰戦争, 1868–1869 рр.).

Ще за життя шьогун попідкувався про те, щоб залишити владу своїм нащадкам, віддавши її своєму сину та закріпивши його позиції.

Токугава Ієясу мав хист до управління та поступово будував сильну державу. Не менш талановитими керівниками виявилися й наступники з його родини.

З кожним лідером країна поступово змінювалася, створюючи японське суспільство таким, яким ми його знаємо сьогодні.

Зокрема, у цей час було створено грошову економіку, розвивалась ручна промисловість, було досягнуто успіхів у техніці вирощування сільськогосподарської продукції [2, с. 220].

Крім цього, новообрана столиця розвивалася як культурний та політичний центр. Однією з важливих подій цієї епохи беззаперечно можна назвати створення теракоя (寺子屋) – навчальних закладів для простих людей, де дітей навчали читати, писати та користуватися рахівницею [4]. Такі школи сприяли освіченості місцевого населення, що збільшувало можливості їхньої успішності в житті.

Історик Рьоджі Ямагіші описує правління Токугави так: «Без перебільшення можна сказати, що “без Ієясу Японія не була б такою, якою вона є сьогодні”» [5].

І це справді так, оскільки багато речей, з якими в нас може асоціюватися Японія, виникли або набули свого розквіту саме в цей період історії.

Серед них можна зазначити театри кабукі (歌舞伎) та бунраку (文楽), поезію хайку (俳句) з її найяскравішим представником Мацуо Башьо, гравюри укійо-е (浮世絵), які зображували повсякденне життя людей та пейзажі, тощо.

Місто Едо було центром життя того періоду. Його розбудова сприяла розвитку культури, торгівлі, економіки та загалом змогла покращити життя середньовічної Японії.

За період миру люди нарешті змогли відволіктися від воєн та проводити час у гармонії з природою, споглядати за сакурою навесні, а восени дивитися на місяць.

У цей час також був поширений жанр літератури дзуйхіцу (隨筆): “Чоловіки та жінки, які жили в період Едо, мали унікальну можливість наповнити свої дзуйхіцу інформацією, ідеями та судженнями, що могли зачарувати покоління нащадків” [1, с. 3].

Проте серед усього цього були також хоч і поодинокі, але досить важкі сторінки історії. Наприклад, повстання Шімабара (島原の乱) на острові Кюсю стало поворотним моментом у відмежуванні Японії від світу та забороні християнства. Внаслідок цього японцям було заборонено покидати країну, а торговельні відносини з іншими країнами звелися до мінімуму.

Хоча політику ізоляції можна сприймати більше як негативне явище, насправді для Японії це стало поштовхом для збереження та розвитку самобутньої культури.

Після періоду довготривалих війн між різними кланами в період Едо суспільство мало можливість жити спокійно. Завдяки цьому країна швидко розвивалася за різними напрямками, навіть попри порівняну ізоляцію.

Ця епоха тривала аж до 1868 року, коли реальна влада в країні знову стала належати імператору.

Втім, Токугава Ієясу та його нащадки назавжди залишаться в історії Японії як великі шьогуні, які змогли надовго встановити мир у державі та подарувати Японії можливість вільного розвитку.

Література:

1. Groemer G. (2019). Portraits of Edo and Early Modern Japan: The Shogun's Capital in Zuihitsu Writing. Kofu. Palgrave Macmillan. P. 372.
2. 西海コエン。(2023)。『日本の歴史。A History of Japan: From the Ancient Past to the Present』。東京。IBCパブリッシング株式会社。453ページ。
3. Ai M. (2023). Japan's Three Great Unifiers | History Before You Go Vol. 1. URL: <https://donnykimball.com/japan-unifiers-df4c56899c87>
4. 高橋敏。(2021)。『寺子屋：驚くべき江戸時代の教育力』。URL: <https://www.nippon.com/ja/japan-topics/g01005/>
5. 山岸良二。(2016)。『徳川家康は「日本人に嫌われる性格」の典型だ』。URL: <https://toyokeizai.net/articles/-/133251?page=4>